

Szerkesztőség
Közlöny és nyomda
Közlöny, St. Baron
1. Póp. (Bressa-ntca) 10
Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
és. N. Sz. — 558
Kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
rendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁR. K
Romániában
Égész évre — — 850
Félévre — — 460
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lei
Bukarestben — 5.—
Csehszlovákiában
Egy hónapra — ck 35.—
Egy szám — 1.50

1925 július 28 Kedd

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 171 szám

5685. Ab 7

Világstrájk előtt

Churchill angol pénzügyminiszter néhány nappal ezelőtt nagyon pesszimista beszédet tartott a londoni Mansion House-ban Anglia gazdasági helyzetéről. „Néhány legnagyobb fontosságú iparunk helyzete, mondotta beszédében, rosszabb, mint bármikor volt a most élő nemzedék emlékeztetése szerint. Az a szomorú helyzet, amelyben most széniparunk van, a legfőbb oka ennek: s a legfőbb oka annak is, hogy a munkanélküliek száma az ipari munkások közt az elmúlt évben megnövekedett, s hogy iparunk a külföldön nem versenyképes. Már pedig addig, amíg ezt a versenyképességet iparunk el nem éri, addig nem lehet meggyőzővel arra gondolni, hogyan fog gazdasági helyzetünk a jövőben alakulni. A szén az alapja Anglia gazdaságának, ez volt az első faktor nemzetközi kereskedelmünk felépítésében. A világ elsősorban szénért jött hozzáunk és hajónknak sohasem kellett üresen menniök a tengeren, mert ha szénen vittek, biztosan számíthatnak arra, hogy a nagyvilág bármely piacán vevőket találjanak. Az angol vas- és acélipar Anglia széniparán épül fel: most az a veszedelem fenyeget, hogy Anglia elveszíti vezető pozícióját a nemzetközi piacokon, mert az angol ipar drágábban termel, mint bármely ipar a világon, s mert az angol szén olyan drága, hogy a világ le fog szokni az angol szén használatáról.”

Churchillnek ez a beszéde nem abból az alkalomból hangzott el, hogy Angliát már csak néhány óra választja el attól hogy szénbányáiban megálljon a munka. Nem lehet tehát azzal vádolni, hogy céltalosan festette sötétebbre Anglia iparának helyzetét, hogy ezáltal a szénbányászokat még az utolsó pillanatban figyelmeztesse arra, minő katasztrófális hatása lenne az angol iparra és ezzel az egész angol munkástársadalomra, ha nem másitanák meg azt az elhatározásukat, hogy a szénbányákban a munkát beszüntetik.

Az angol kormány a legnagyobb aggodalommal látja a készülő sztrájkot, amelynek szükségképpen az lenne az eredménye, hogy a széntermelés ismét megdrágulna, ezzel a több ipar termelési költségei is növekednének és az angol ipar ismét vereséget szenvedne a nemzetközi versenyben. A szénbányatulajdonosok tudatták a munkásokkal, hogy az 1924. évi megállapodást július 31-én tul nem hajlandók fenntartani és a szén olcsóbbá tétele s az angol szénbányák olcsóbb termelése érdekében egyrészt leszállítják a munkabéreket, másrészt egy órával a munkaidőt meghosszabbítják. Ezen az alapon hajlandók megindítani a tárgyalásokat és keresni a módot, közösen a munkásokkal, hogy az órabérek leszállításában megegyezzenek, viszont azonban ragaszkodnak ahhoz, hogy a munkások többet termeljenek, mert a többtermelés is csökkenti a termelési költségeket.

A munkások ebbe nem hajlandók bele-menni. Ezen az alapon még csak a tárgyalásokat sem hajlandók megkezdni és annyira harciasak, hogy midőn a munkaügyi miniszter egy bizottságot nevezett ki azzal a feladattal, hogy vizsgálja meg a vitás kérdéseket, amelyek a szénbányatulajdonosok és a munkások között fennállanak s tegyen előterjesztést arra nézve, hogy a kormány minő közvetítő javaslatokkal akadályozhatná meg a sztrájk kitörését, a munkások a legridegebben tudatták a miniszterrel, hogy ebben a bizottságban nem hajlandók részt-venni, sőt ezzel a bizottsággal még csak érintkezésbe sem fognak lépni. Ragaszkodnak ahhoz a követelésükhöz, hogy a mostani munkaidő is maradjon meg, a fizetés is a mai drágaság árán-nyában felemeltessék és abban az esetben, ha

a szénbányatulajdonosok ezt a követelésüket nem teljesítik, sztrájkba lépnek, tekintet nélkül arra, hogy ennek az angol iparra, vagy magára Angliára nézve minő következményei lehetnek.

Az angol közvélemény már bolszevista agitáció hatásának tulajdonította a mostani sztrájkmozgalmat és Thomas, a Macdonald-kormány volt minisztere és a munkásmozgalmak egyik vezére szükségét érezte annak, hogy azt a hatást, amelyet a munkásoknak ez az állásfoglalása kiváltott, enyhítse. „Lehet, — mondta Thomas bakewelli választói előtt tartott beszé-

dében, — hogy a munkásokat az éhség vissza fogja kergetni a bányákba, de ezek elkeseredve és azzal a komoly elhatározással mennek majd vissza, hogy bosszút fognak állani. És nem lehet tőlük rossznéven venni, ha elkeseredéssel fognak dolgozni, amikor tudják, hogy csakis a kiéheztetésükkel lehetett őket arra kényszeríteni, hogy a sztrájkjal felhagyjanak és ismét munkába álljanak.”

Nem lehet tagadni, hogy Thomasnak igaza van és ha a munkásokat csak az éhség kényszerítené vissza a bányákba, az első kínálkozó alkalommal megtorolnák ezt a helyzetet...

Harmincötezer németet utasítanak ki Lengyelországból

Németország megtorlást helyez kilátásba. Földbirtokosok és gyárosok tömeges kiutasítása

(Berlin, július 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Német politikai körökben óriási megröszérlést okoz a lengyel kormány a már ismertett állásfoglalása a Németországba optált lengyel lakosok kíméletlen kiutasításával kapcsolatban. A német kormány több ízben tett kísérletet arra, hogy a lengyel kormányt jobb belátásra bírja, a lengyelek azonban intranzingensek és nem állanak el attól a szándéuktól, hogy augusztus elsején harmincötezer német állampolgárságra optált lengyel lakost kitoloncolják a német határra. Különös sullyal érme ez az intézkedés azokat, akiknek már régóta földbirtokaik vannak a mai Lengyelországnak ama részein, amely azelőtt Németország területén fektett. Lengyelországnak ezidőszent a gyors kiutasítással az az érdeke, hogy a földbirtokosok potom áron adják el birtokukat és birtokaik felszerelését lehetőleg lengyeleknek, hogy ezáltal eza terület könnyen és intenzíven lengyelesíttessék. De nagy számú gyár is tulajdonost fog cserélni. Hatalmas németajku ipari városok, mint Kulm, Thorn

és Graudenz, amelyek most az ugynevezett danzigi korridor képezik, felvirágzásukat azoknak a német iparosoknak és vállalkozóknak köszönhetik, akik a német állampolgárságot optáltak. Ha ezeket is rövidesen kiutasítják, akkor azonnal lengyel kezekbe kerül e három város ipara. Ez azonban jelentheti egyúttal a városok romlását is, minthogy a német gyárosokkal és vállalkozókkal együtt ki fognak menni azok a német szakmunkások, akiknek javarésze szintén a német állampolgárságra optált.

Németországnak ezzel szemben az a megtorló intézkedése, hogy német területről ki fogják utasítani mindazokat, akik azelőtt is Németországban éltek, az új államalakulat nyomán azonban, minthogy lengyel származásúak, a lengyel állampolgárságra kötelezték el magukat. Körülbelül tízezer ezeknek a száma, akiket, ha az utolsó percben változás nem történik a lengyel határra fognak külön vonatokon elszállítani és itt átadják őket a lengyel hatóságoknak.

Egymillióháromszázezer angol bányász lép sztrájkba július 31-én

Csatlakozik hozzájuk egy félmillió szállítómunkás is. Sztrájkmozgalom Franciaországban, Németországban és az Egyesült Államokban

London, július 27. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A bányászok szakszervezete és a bányatulajdonosok között megindított tárgyalások, amelyek körülbelül egy hónapon át tartottak, ma megszakadtak és a szakszervezet július 31-re proklamálta az általános sztrájkot. Amennyiben a még hátralévő néhány nap alatt nem sikerül megegyezést létrehozni,

millióra csappant. A békeévekben Franciaország 13 millió, Németország 9 millió, Oroszország 6 millió, Olaszország 10 millió tonna angol szenet vásárolt. Ezek közül Oroszország teljesen elesett, Németország pedig mindössze kétfélmillió tonnát tud átvenni.

Az elhelyezés nehézségei természetesen súlyosan befolyásolták a munkabéreket is, amelyeket a bányatulajdonosoknak jelentékeny mértékben le kellett szállítaniok.

a hó utolsó napján egymillióháromszázezer angol bányász lép ki a munkából, akikhez ezenkívül körülbelül egy félmillió szállítómunkás is csatlakozik.

Egyidejűleg az angolországi bérharccal, Párisban is tárgyalások folynak a bányászok és munkaadók között. A francia bányászok szintén bérmozgalomban állanak és ők is elvannak készülve arra, hogy augusztus elsején sztrájkbalépnek. Hasonló konfliktus fenyegeti az Egyesült-Államok bányáiparát is, továbbá a német bányáipart.

Az angol kormány mindent megtesz abban az irányban, hogy a sztrájk kitörését megakadályozza. Bridgemann admirális ma fogadta a tulajdonosok és a munkások egy-egy küldöttségét, amelyekkel tanácskozott. A tárgyalásokba bevonták a legbefolyásosabb politikusokat.

London, július 27. Baldwin egész nap tanácskozott a szakszervezetekkel a bányászsztrájk ügyében. Cook, a bányászszövetség titkára kijelentette, hogy csekély remény van a békés megoldásra.

Amennyiben a fenyegető válságokat nem lehet elsimitani,

el lehetünk készülve arra, hogy világstrájk fog kitörni, aminek borzalmas következményei lehetnek.

Berlin, július 27. A Saar-vidéki bányamunkások visszautasították a kormány közvetítését és hétfőn éjjelkor proklamálták az általános sztrájkot.

Beniczkyt szabadiábra helyezik

Budapest, július 27. A hétfői lapok jelentése szerint Beniczkyt százötvenmillió korona kaució ellenében a héten szabadiábra helyezik.

Rejtélyes dráma a kolozsvári kioszkban

Nuszbaum Mór tövisi kereskedőt egy átmulatott éjszaka után állított szíven találták az egyik mellékhelyiségben. A rendőrség letartóztatta Boeriu dr.-t, Nuszbaum egyik asztaltársát

(Cluj-Kolozsvár, július 27. Az Új Kelet tudósítójától.) A sétatéri kioszk egyik mellékhelyiségében szombaton éjszaka rejtélyes dráma zajlott le. Nuszbaum Mór negyvenöt év körüli tövisi kereskedőt vasárnapra virradó hajnalban, tövisi felkeltő közötti időben, állított szíven egy és félkeltő közötti időben, állított szíven holtan találták a sétatéri kioszk egyik mellékhelyiségében. Nuszbaum Mór tragédiájáról alábbi részletes tudósítástunk számol be:

Az első hajnal

Szombaton este tíz és féltizenegy óra között Nuszbaum Mór tövisi kereskedő, aki néhány nappal ezelőtt érkezett Kolozsvárra, beült a sétatéri kioszkba. Leült az egyik üresen álló asztalhoz, vacsorát és bort rendelt. Egy ideig szótlanul hallgatta a kioszk zenekarát, majd vacsoraközben odaszólt az egyik pincérmestérnek, hogy a néhány asztallal tovább mulató társaságból küldje hozzá dr. Boeriu Olimpiu orvost. Mikor a pincér Nuszbaum üzenetét átadta, Boeriu dr. felállt az asztaltól és Nuszbaum asztalához ült. Szívélyesen köszöntötték egymást, egyideig esendesen iddögáltak. Később Boeriu dr. asztaltól egy másik ur is átjött, majd az egész asztaltársaság Nuszbaum asztalához telepedett. Boeriu dr. mint régi ismerősét és gazdag tövisi kereskedőt mutatta be Nuszbaumot barátainak.

Miután az asztal körül elhelyezkedtek, Nuszbaum bort rendelt. Együtt ivott az egész társaság és nagyon jó hangulatban töltöttek el néhány órát. Az emelkedett hangulatra jellemző, hogy az egész társaság rövid idő alatt iluminált állapotba került. Pezsgőt rendeltek, a zenészeknek több, mint nyolevan üveg sört és a hangulat már olyan tetőpontra hágott, hogy a társaság tagjai több ízben összecsozóolóztak és egyik-másik a mulatozás hevében poharat zuzott össze a kioszk porondjára.

A dráma

Igy folyt a mulatozás megszakítás nélkül körülbelül hajnali félkeltőig. Nuszbaum, aki ekkor valószínűleg részeg volt, elhagyta az asztaltársaságot és dülöngözve a kioszk egyik mellékhelyisége felé tartott. Alig tett néhány lépést, Boeriu dr. szintén felállt az asztaltól és Nuszbaum után ment. A lépcsők aljánál utolérte és Nuszbaumot támogatva együtt mentek be a mellékhelyiségbe. Az egyik kenyeresleány akit Annának hívnak, és Boeriu dr. régi ismerőse, valami megjegyzést tett arra, hogy Nuszbaum nem tud egyenesen lépni, mire Nuszbaum a részeg emberek szokásával odaszólt a lánykának:

— Mit nevet rajtam... nem vagyok én berugva!

Boeriu Nuszbaummal együtt, e jelenet után, bement a mellékhelyiségbe. Néhány perc múlva egy revolverdörrenés hangzott el. A kioszk udvarán mulatozó asztaltársaság felé fordult, azt hitték, hogy egy szék esett le. Rögtön a dörrenés után Boeriu dr. barátaihoz sietett:

— Öngyilkos lett Nuszbaum — mondotta nekik és rögtön meghalt.

A kioszk közönsége a pincérekkel együtt a félrehozott helyiségbe rohant, ahol Nuszbaumot az ablakmelletti karosszékben állított mellel holtan találták. A revolver mintegy másfél méterre a hullától a falnak egy kiugró párkányán feküdt.

Mehelean János, a kioszk bérlőjének öccse azonnal értesítette a mentőket, akik nyomban a helyszínre érkeztek, de már csak a beállott halált konstatálhatták. Időközben, még mielőtt a rendőrség a helyszínre érkezett volna, a mulatozó társaság tagjai szétszéledtek.

A rendőri készütség Boros subkomisszár vezetésével vonult ki. A rendőrség emberei kikutatták a hulla zsebeit, megtalálták Nuszbaum tárcáját, igazoló iratát, valamint egy gyűrött újságlapot, amelynek margójára ceruzával ez volt felírva: „Öngyilkos lettem, kérem a rendőrséget, ne boncoljanak fel.” Az újságpapíron ceruzával írva mintegy százötvenezer lejt ki-

tevé adósságot találtak részletezve. Nuszbaum zsebeiben egy bani pénzt sem találtak.

Elmondó vallomások

Mehelean János, a Kioszk bérlőjének öccse, akit Nuszbaum tragédiájáról elsőnek hallgatott ki a rendőrség, a következő vallomást tette:

— Amikor Boeriu doktor és Nuszbaum a mellékhelyiségbe mentek, én a konyha körül foglalatkoztam. A háttérből a mellékhelyiség folyosóján át, a Kioszk termébe akartam menni. Amikor a mellékhelyiség folyosójára érkeztem, láttam, hogy Nuszbaum egy állandóan a mellékhelyiség folyosóján lévő karosszékben ül és Boeriu doktor valamilyen tárgyat szorít Nuszbaum mellé. Abban a pillanatban egy dörrenést hallottam. Boeriu doktor azt a tárgyat, ami a kezében volt, a dörrenés után nyomban a karosszék közelében lévő falpárkányra helyezte, aztán kirohant a mellékhelyiségből. En azonnal Nuszbaumhoz ugrottam, aki csak annyit mondott: — Jaj istenem! — és feje mellére esett.

Miután láttam az esetet, a mentőknek telefonáltam, akik néhány perccel később meg is érkeztek.

Nagyjában eddig tart Mehelean János vallomása. Ugyancsak a délelőtti folyamán hallgatták ki azt a kenyeresleányt is, aki Nuszbaum részegségére megjegyzést tett. A kenyeresleány vallomásában azt adta elő, hogy miután Boeriu és Nuszbaum a mellékhelyiségbe betértek, Boeriu doktor egyedül kijött hozzá és együtt beszélgettek, amikor bentől az a dörrenés hallatszott.

A kenyeresleány megváltoztatja vallomását

Ezt a vallomást a kenyeresleány a délutáni folyamán módosította. A történeteket délutáni vallomásában úgy adja elő, hogy miután Nuszbaum és Boeriu doktor a mellékhelyiségbe betértek, Boeriu doktor néhány pillanattal később ismét kijött onnan, de nem jött hozzá és nem beszélgettek, hanem Boeriu odaszólt az idősebbik Mehelean-hoz, hogy fizetni akar. Mehelean erre a főpincér keresésére indult és ő — a kenyeresleány — szintén eltávozott. Amikor a lövést hallotta, Boeriu már nem látta.

A nyomozó hatóság azon kérdésére, hogy miért nem adta elő ugyanilyen értelemben vallomását első kihallgatása alkalmával, a kenyeresleány azt felelte, hogy Boeriu doktor a lövés után kijött hozzá és a következőket mondta:

— Ugye milyen jó, hogy együtt beszélgettünk, amikor az öngyilkosság történt:

Erről a dologról később is beszélgettek. Beismeri, hogy Boeriu doktornak barátja volt és első vallomását azért tette, mert féltette Boeriu doktort.

A Kioszk személyzete semmi pozitívumot nem tud a dráma részleteiről. Egybehangzóan azt vallják, hogy amikor a dörrenésre berohantak, Boeriu dr. ezt mondta:

— Képzelmek, ez a szerencsétlen öngyilkos lett! Ugyancsak nem tudnak lényeges felvilágosítást adni az asztaltársaság többi tagjai sem, akik csak a revolverlövést hallották.

Örízetbe vették Boeriu dr.-t

E vallomásokkal szemben dr. Boeriu Olimpiu kijelenti, hogy ő kint beszélgetett a kenyeresleánnyal és amikor a revolverlövést hallotta, berohant a mellékhelyiségbe. Látta, hogy Nuszbaum mellett a földön egy revolver van, melyet ő felemelt és a fali párkányra helyezett. Ezután megfogta Nuszbaum pulzusát és konstataulta a beállott halált.

Boeriu dr. vallomásával szemben Mehelean János továbbra is fentartotta vallomását. Ezen vallomás alapján a rendőrség még a tegnapi nap folyamán örízetbe vette Boeriu doktort, de ma elrendelte az ügyészség a kenyeresleány előzetes letartóztatását is.

A rejtélyes újságpapíri

A helyszíni szemle alkalmával és Nuszbaum zsebének átkutatásánál a rendőrség — amint fentebb megírtuk — egy újságpapírt talált Nuszbaum zsebében, melyre az volt ráírva, hogy kéri a hatóságban, hogy boncolják fel holtestét, az öngyilkosságot, ne boncolják fel holtestét, az öngyilkosságot kénytelen volt elkövetni, mert nem volt más

menekvése. Hir szerint Nuszbaum hozzátartozói ebben az írásban felismerték Nuszbaum Mór kézírását. Másik verzió szerint az írás nem egyezik Nuszbaum kézírásával.

Az asztaltársaság tagjai kihallgatásuk során azt vallották, hogy a revolver Nuszbaum tulajdona volt, aki azt az asztalnál többször mutogatta, miközben célzást tett arra is, hogy öngyilkosságot készül elkövetni. Ezt a kijelentést azonban nem vették komolyan, mert azt hitték, hogy a részegség beszél belőle.

A rendőrség tüzetesen megvizsgálta Nuszbaum zsebeit. A vizsgálat szerint nem látszik valószínűnek, hogy Nuszbaum valamelyik zsebében huzamosabb ideig revolvvert hordott volna.

A boncolás eredménye

Ma délelőtt a hatóságok új helyszíni szemlét tartottak a Kioszkban. A helyszíni szemlére kiszállt dr. Dunca Gerő törvényszéki vizsgálóbíró, továbbá Gritta rendőrprefektus, dr. Nesztor ügyész és Draghiciu bünyügyi osztályfőnök. Ugyancsak ma délelőtt tartották meg a törvényszéki boncolást is.

A boncolást dr. Chernbach tanársegéd, több orvos és orvosnövendék jelenlétében, tartotta meg. Megállapította, hogy a lövés közvetlen közelről, a második és a harmadik borda között, balról jobb irányba történt. A löcsatorna iránya felülről lefelé halad. A golyó, amely 7.65 Bulldog-revolverből származik, a tizedik bordánál, a hátgerinc közvetlen közelében akadt meg. Az orvosi boncolást végző bizottság véleménye szerint nem valószínű, hogy öngyilkosság esete forogna fenn.

Ki volt Nuszbaum

A rejtélyes dráma megtörténte után a korai délutáni órákban kerestük fel Nuszbaum Mór Kolozsvárt lakó és férjétől különváltan élő feleségét és szomszédjait. Nuszbaumné szomszédjai elmondták, hogy személyesen nem ismerik Nuszbaumot és tíz év óta, amióta Nuszbaumné ott lakik, egyszer sem volt ott. Nuszbaumné és tizenkétéves fia együtt laknak és az asszony varrással tartja fenn magát. Nuszbaum egyetlen alkalommal sem támogatta feleségét pénzzel, csupán ezelőtt három évvel ajánlott fel feleségének tizenkétezer lejt, ha törvényesen elválk tőle. Tudják, hogy Tövisen lakik, jómódu ember és egy banknak a bevásárlója.

Nuszbaum szülei azt adják elő, hogy fiuk zülött életet élt az utóbbi időben, családját egyáltalában nem támogatta és iszákos természetű volt. Üzleti ügyekben gyakran bejött Kolozsvárra, de családjával semmiféle kapcsolatot nem tartott fenn. Ugy tudják, hogy fiuknak sok adóssága volt.

Boeriu doktort Kolozsváron sokan ismerték. Izgága rabiátus természetű fiatalember volt, de egyetlen ismerőse sem tartja képesnek, hogy gyilkosságot követett volna el.

Nuszbaum Mór ma délután négy órakor temették el.

Ebben a rejtélyes drámában a nyomozó akták még nem zárultak le. A hatóság az ügy minden fázisára kiterjeszti a nyomozást. Boeriu doktort és az előzetes letartóztatásba helyezett kenyeres leányt ma kísérték át az ügyészséghez.

SZINKÖR-MOZGÓ

Ma, július hó 28-án kedden:

6 szerelmes nap

9 felvonásban. Először Glyn világírta regénye nyomán. — Főszerepben Amerika legelső film-művészei: C. Ghiriffita és Fraao Mayo.

Ezt megelőzi:

Bandzsai Rudi házassága

bűnösök, 2 felvonásban

Katonazene

Előadások kezdte Katonazene 5, 7 és 9 órakor

Amzel utóda Stern Sámuel

ארטה. כשר

étterme

Oradea-Mare, Nagypiac-tér 7. sz.

Ujjonnan átalakítva Abonenseket, és megújítottva társas estélyeket, lakodalmak rendezését olcsón vállalom.

gresszus ellen

veznek

Ég egyik vezetőtagja... ha kell, vérükkel is... zsidók gyülekezetét... egyik szónok... abban állapodtak... gresszus tartama alatt... összehívni és ezeken a... zsidó befolyás

k a hírek semmilyen... nit. A nagyobb lapok... nem is közlik a gyű... melyek pedig közread... omentálják. Furcsá... mpóskeresztesek, akik... ykedtek és a hatósá... hangon irtak és be... nek azon, hogy őket... hatóság.

jompör

g nem adott helyt a... nak, akiket a védelem... az esküdeket befo... rgyalás megkezdésekor... si bírósághoz eddig is... gy mindazon tanítók... k Darwin tanait hir... r ellen, aki azt tani... mtól származik és a... ndítottak, úgy hogy... gyessült-Allamok fő... n fog lezajlani a

akarják vonatni mind... az ember teremtését... írják és azt követelik... tanítást, mely a föld... holott a biblia sze... n. A fundamentalisták... be akarják tiltani az... gy a föld gömbalaku... kép élére állította a... fundamentalisták közti... om-pör felebbeszési tár-

k 3 napig.

aki el ne mulassza a... a és kedvező alkalmat

Cluj
Telefon
5 0 0

Szenzációs fordulat az értékpapírpanama ügyében

Bucuresti-Bukarest, július 27. Az értékpapírok panamája ügyében a nyomozó hatóságok szenzációs adatok birtokába jutottak. Megállapítást nyert, hogy egy magas politikai személyiség fia van az ügyben kompromittálva. Az adatok alapján a magas politikai személyiség fiát le akarták tartóztatni és ezért egy bizottság szállott ki édesapja turnuseverini birtokára. A fiu azonban nem volt odahaza és így a letartóztatást nem tudták foganatosítani. A nyomozó hatóságok újabb felfedezése óriási szenzációt keltett. A politikus nevét egyelőre nem akarják nyilvánosságra hozni.

A megbuktatott diákok szülei küldöttségileg járulnak a király elé

(Cluj-Kolozsvár, július 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Magyar Párt kulturbizottsága ma délután Sándor József képviselő elnökletével ülést tartott, amelyet az esti órákban a kisebbségi egyházakkal való tanácskozás követett. Elhatározták, hogy a szülők bevonásával Erdélyszerte gyűléseket fognak rendezni. A megbuktatott diákok szülei kü-

ldöttségileg keresik fel Ferdinánd királyt, a miniszterelnököt és a közoktatásügyi minisztert és kérik fogják, hogy az érettségi rendeletet több belátással hajtás végre. Ha elég jelentkező akad, az egyházak a szüneli kurzusokat románnyelvű tanfolyamokkal bővítik ki.

A nemzeti párt teljes erővel vesz részt a mezőgazdasági kamaraj választásokon

(Bucuresti-Bukarest, július 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nemzeti párt hivatalos kommuniké tett közzé, amely a mezőgazdasági kamarák választásaival van kapcsolatban. A kommuniké támadja a mezőgazdasági kamarák felállításáról szóló törvényt, melyet hibásnak és felületesnek minősít. A párt teljes erővel felveszi a választási harcot és felhívást intéz a párt vidéki tagozataihoz, hogy a parasztpárti tagozatokkal vegyék fel az érintkezést a mezőgazdasági kamarai választások ügyében és közösen harcoljanak jogaikért. A párt felhívja a tagozatok figyelmét arra, hogy a választások erőpróbát jelentenek a partra nézve és ezért kéri, hogy helyezzenek különös súlyt rájuk.

A numerusz klauzusz miatt sok hátrány éri Magyarországot

A varsói népszövetségi tárgyalás utóhangjai

(Budapest, július 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A népszövetségi ligák uniója nemrégiben konferenciára gyűlt egybe Varsóban, ahol szóba került a magyarországi numerusz klauzusz-törvény és a konferencia elfogadta a francia indítványt, amelyet, mint ismeretes, Aulard professzor terjesztett elő és amely a numerusz klauzusz törvényét helyteleníti. A varsói konferencián jelen voltak a magyar kiküldöttek is, soraik között Pekár Gyulával, aki a numerusz klauzusz bajnokaként jelentkezett. Pekár Gyula kurzuspolitikájának köszönhető, hogy a varsói konferencián Magyarországot illetőleg a magyar indítványt leszávatták.

A népszövetségi unió határozatáról a magyar kormány most levelet kapott Genfből, olyan férfiútól, aki egyrészt alaposan ismeri a nemzetek szövetségének felfogását, másrészt járatos a magyar politikai viszonyokban is. Ez a genfi értesítés többek között a következőket mondja:

— Meglepetéssel hallottuk, hogy a numerusz

Aláírták a francia-spanyol szerződést

Madrid, július 27. A francia-spanyol delegáció ma aláírta a marokkói zóna határaitól szóló szerződést. A kiadott hivatalos közlemény szerint a szerződő államok kötelezték magukat, hogy Abd el Krimmel egyikük sem köt különbékét és kölcsönösen biztosítják egymás területén az üldözés és átrepülés jogát.

London, július 27. A „Times” szerint Abd el Krim ma válaszolt a francia-spanyol jegyzékre. Kijelenti, hajlandó a békéről tárgyalni, de csakis abban az esetben, ha Franciaország és Spanyolország ünnepélyesen kötelezik magukat a riff-területek függetlenségének biztosítására.

Angol miniszter a békeszerződések revíziójáért

Bécs, július 27. Henderson, az angol munkáskormány volt minisztere a „Neue Freie Presse”-ben cikket írt a békeszerződések revíziójáról. A miniszter azt írja, hogy a versaillesi békeszerződés magában hordja a megsemmisülés csiréit. Hangoztatja, hogy minden békeszerződés revízióra szorul. A biztonsági szerződések nem elegendők arra, hogy Európában valóban biztonságot teremtsenek.

klauzusz kérdésében a magyar delegáció Varsóban bizonytalankodó állásfoglalást tanúsított. Képtelenség az a szempont, hogy a zsidó ifjúság kultúrszereleme nem ugyanolyan elbírálás alá esik, mint a magyar ifjúságé az utódállamokban. Itteni értesüléseink szerint ez ügyben a jövőben olyan lépések történnek, amelyek utólag igen alkalmasak lesznek arra, hogy meggyőzzék a magyar küldöttséget állásfoglalásának téves kiindulópontjáról.

— Ha igaz az, hogy a nemzetek szövetsége és utána a nemzetközi állandó döntőbírósg tárgyalni fogja a magyar numerusz klauzusz kérdését, mint amely törvény nyilvánvaló megsértése a nemzetközi szerződéseknek, úgy Magyarország rendkívül kényes helyzetbe kerül és félő, hogy igen sok támadási felületet fog nyújtani. Ha a nemzetközi állandó bíróság elmarasztalná a magyar államot, úgy az a súlyos helyzet állna elő a magyar kormányra nézve, hogy külső nyomásra lenne kénytelen megszüntetni egy olyan intézkedést, amelynek eltörlését a higgadtan gondolkodó magyar politikusok ugyanis elégszer kívánják.

Kiürítették Essent

Mainz, július 27. a francia megszálló csapatok ma kiürítették Essent. A Rubr-vidék teljes kiürítése e hó végére befejeződik.

Baloldali győzelem a francia községi választásokon

Páris, július 27. A községi választásokon a baloldali blok fényes győzelmet aratott. A beérkezett szavazatok közül 705 radikális, 233 baloldali községi, 221 mérsékelt többségi, 134 szocialista, 128 konzervatív rojalista, 67 községi szocialista, 6 pedig kommunista jelölre esett.

— Szerencsétlenség a Balatonon. Budapestről jelentik: Vasárnap délután háromtagú társaság csónakázott a Balatonon. A csónak felborult és mindhárman a vízbe fulladtak. Eddig még egyik holttestet sem sikerült felszínre hozni.

Muzsag-féle bőrkabát, bőrfregoli, bőrbunda. Viseletben a legjobbak, Muzsagnál, Arad, (Szinház-zal szemben.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és kassági zsidóság napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lel, negyedévre 240 lel, félévre 460 lel, egész évre 850 lel.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedélyez meg.

A mai naptár

— Károlyi trónörökös is résztvesz a nemzetközi léghajó-kongresszuson. Bukarestből jelentik: Prágában a napokban megkezdődik a nemzetközi léghajó-kongresszus, amelyre Károlyi trónörökös is bejelentette részvételét. Prágából érkezett jelentés szerint tegnap a külügyminisztériumban értekezlet volt Károlyi trónörökös fogadtatásának előkészítése ügyében. A határnál a trónörökösöt egy tábornok fogja várni, aki egész csehországi tartózkodása idején kalauzolni fogja.

— Ogatha japán tábornok Bukarestbe érkezett. Bukarestből jelentik: Ma délelőtti Bukarestbe érkezett Ogatha japán tábornok több tiszt társaságában. Délután koszorút helyeztek le az ismeretlen katona sírjára. A japán delegáció meglátogatja az összes katonai intézményeket.

— A Fockefeller-alapítvány bizottságot küld Románia egészségügyének tanulmányozására. Bukarestből jelentik: A Rockefeller-alapítvány kezelő bizottságot küldenek Romániába az ország egészségügyének tanulmányozására. Valószínűleg több szanatóriumot fognak felállítani Besszarábiában.

— Október 11-én tárgyalják Molnár Ferenc válóperét. Budapestről jelentik: A lapok értesülése szerint a törvényszék október 11-én tárgyalja Molnár Ferenc válóperét Fedák Sári ellen. A tárgyalásra, amely iránt már most óriási érdeklődés mutatkozik, jegyeket fognak kibocsátani.

— Autókatasztrófa a Regátban. Bukarestből jelentik: A regáti Alexandria község határában súlyos kimenetelű autókatasztrófa érte a Banca Chrissoveloni-ügyvédét, Victor Rabu, ismert bukaresti ügyvédet és családját. A 765. számú autóval az ügyvédet a Banca Chrissoveloni Turnuagureleba küldte ki. Az ügyvéd magával vitte édesanyját, hűgát és öccsét, hogy a közbeeső fürdőhelyen eltöltsék a vasárnapot. Alexandria határában a sofför nem ismerve az utat, egy hirtelen kanyarodónál egy hidnak ment neki, melynek korlátját letörve, az autó beesett az árokba. Szerencsére az árok nem volt nagyon mély. Az éppen arra járó utasok a szerencsétlenül jártaknak hamarosan segítségükre jöttek, akik a súlyosan sérült utasokat Bukarestbe vitték, ahol kórházban ápolják őket.

— Francia típusu repülőgépek Romániának. Bukarestből jelentik: A hét folyamán 20 Botez-típusú repülőgép érkezik az országba. A hadügyminisztérium szétosztja a gépeket az egyes repülőosztályoknak.

— Újabb jelentések a fargovistei tüzről. Bukarestből jelentik: Targovisteből érkezett jelentés szerint a petróleumtelepeken kiütközött tüz óriási károkat okozott. Tudósítónk jelentése szerint először csak a 13. és 18. számú szonda gyulladt ki és miután a mentési munkálatok rendkívül nehézkesen haladtak előre, a levegőben felgyülemlett gázok pedig elősegítették a tűz terjedését, csakhamar a 11. és 34. számú szonda is tüzet fogott. A petróleum-telepek igazgatója, Kulmann Károly óvatos intézkedéseinek volt köszönhető, hogy a tüzet délután két órára sikerült teljesen eloltani. Az oltási munkálatokhoz az egész falut befogták. A falu lakossága a közelről homokot hordott a tűz színélyére és ezzel elfojtották és ártalmatlanná tették a tüzet. Erélyes vizsgálat indult meg annak megállapítására, hogy kit terhel a felelőség és mi okozta a tüzet, amely mintegy 4 millió lel kárt okozott.

HÖFER-hintőpor, krém, szappan kell a csecsemő testének

— Biró pártnak a vezetőit. Bu nagy meglepetés kisenevi pótvá tak a ki-enev indokolják, ho vallomást tett volt parasztpá teket haszná ellen.

— Eljeg hivatalunk tis pold Targu-M — Rövi beosztások vezérigazgató bizottságának a fővárosba. elnöknek és a rozzannak vég

— Külfö zást Auszín a nemzetgyül vényjavaslatot gazdasági hel munkaerők A lalkoztatott k nem arról, hó általában nem olyan külföld költöztek Au ket elhagyták kormányt a ban ezidőszér valamint az földi állam is hasonló intéz

— Lond tése. Lond nisztrium új lyel az ellens vólságból is jellemzi, hogy (146¹/₄ m.)

— Ered bélyegekre lentik: A p becsesreli a készítésére p eredménnyel. tott az első díjakat oszto lejt Basarb pályadij közt művész és M kintettel arra rad, a miniszatot ir ki.

— Az órák módó kedelmi alk nagygyűlést delet ellen amelyen a számban jel csoportok gyűlés elha hétórai záró dítani a ke kenti megsz iratot küldö ben a keres kat fejezik az új zárór és követelik vegyék szig órákor vége

— Vizz gátban. Bu következtébe vasuti vonal két méter v tetlen, a for alatt van me

— Hav rettát külc tük: Az ideit volt, hogy a dohányt. A hogy propag szivart fogna Európába.

KÖZGAZDASÁG

A kolozsvári villamosművek nem fizetik vissza a beszédett villanyfelárat Tiltakozó nagygyűlés a kamarában

(Cluj Kolozsvár, július 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap délelőtt a kamara tanács-termében nagygyűlésre gyűltek össze Kolozsvár összes jelentékeny gazdasági tényezői, a városi tanács által életbeléptetett 66 százalékos villamos-áramdíj emelése tárgyában. A gyűlést délelőtt 11 órakor nyitotta meg Negrutiu F. János kamarai elnök, aki üdvözölte a jelenlévő Utalea polgármestert, a városi főjegyzőt, valamint a többi megjelenteket.

Dr. Farkas Mózes vezérigazgató ismertette a kolozsvári villamosművek kérdését. A villamosművek költségvetésének ismertetése alapján kimutatja, hogy 1924-ben a villamosművek tiszta nyeresége 6 millió lej volt. Ezen kívül beszédtek garancia-összegben 1,800,000, sőt egyesek szerint 3 millió lejre. Ez év első felében elértek 4 millió lej nyereséget. Ezek szerint a villamosműveknek elegendő saját tőke áll rendelkezésükre, hogy az a két nyersolajmotort, amelyre a gyors kibővítés érdekében szükség van, beszerezhesék. Szakértői jelentés szerint az elmúlt évben négyszáz vagon fa is elegendő lett volna az üzem táplálására, ennek dacára ezerkétszáz vagon fát használtak fel.

Dr. Farkas Mózes beszéde után Kompanek János, a kolozsvári Ganz műszaki vállalat igazgatója magyarázta, hogy miért tartották szükségesnek bevenni a várossal kötött szerződésbe a 66 százalékos felár behajtását. Az volt a céljuk, hogy öt év alatt ezekből a pótdíjakból teljesen végrehajtsák az üzem szükséges kibővítését. Roata mérnök, a villamosművek igazgatója szerint szükség volt a 66 százalékos emelésre, mert kamatos kölcsönrel nehezen lehetett volna a technikai berendezéseket beszerezni. Moldovan Antal ipartestületi elnök rámutat arra, hogy ez az emelés a legszerencsétlenebb gazdasági viszonyok közt történt.

Leszállították az osztrák bankrátát. Bécsből jelentik: Az Osztrák Nemzeti Bank főtanácsa tegnap elhatározta, hogy a bankrátát tizenegy százalékról tíz százalékra szállítja le. Az Osztrák Nemzeti Bank elhatározása logikus következménye annak a lefelé haladó irányzatnak, mely a nemzetközi piacokon a kamattételek tartós csökkenésében jut kifejezésre és ehhez Közép-Európa valamennyi jegybankja gyorsan alkalmazkodik. Egyes államokban ma a kövekező hivatalos bankkamatlábak vannak érvényben: Newyork 3-50 százalék, Amsterdam 4 százalék, Zürich 4 százalék, London 5 százalék, Madrid 5 százalék, Brüsszel 5-50 százalék, Stockholm 5-50 százalék, Páris 6 százalék, Belgrád 6 százalék, Bukarest 6 százalék, Oslo 6 százalék, Prága 6-50 százalék, Kopenhága 7 százalék, Milánó 7 százalék, Kóvnó 7 százalék, Athén 8-50 százalék, Danzig 9 százalék, Reval 9 százalék, Budapest 9 százalék, Helsingfors 9 százalék, Lisszabon 9 százalék, Riga 9 százalék, Moszkva 10 százalék, Varsó 10 százalék, Szófia 10 százalék, Bécs 10 százalék. Megjegyezzük, hogy a Csehszlovák Bank-hivatal az eddigi 7 százalékot most, július 15-én szállította le 6-50 százalékra. A sorrendet tekintve, eddig az Osztrák Nemzeti Bank állt a legutolsó helyen a 11 százalékos rátájával, a sorrend ugyan most sem változott és csak a 11 százalékos hivatalos tétel esett ki az európai pénzpiac forgalmából. Budapest néhány hónappal ezelőtt szintén az utolsó sorokban foglalt helyet, a legutóbbi rátaleszállítással azonban hirtelen a tizenhetedik helyre került.

Külföldi vélemény a lej emelkedéséről. Abból az alkalomból, hogy a lej árfolyama Zürichben egyik napról a másikra 15 pontot ugrott, vagyis 250-ről 265-re emelkedett, a budapesti „Világ” cikket irt a lej emelkedéséről, melyben többek között a következőket állapítja meg: „Románia igen súlyos gazdasági válsággal küzd, mert a román lej állandóan esik és ha ideiglenesen ezt az esést fel is lehet tartóztatni, rövid megszakítás után ismét folytatódik. Ott is az infláció volt az oka a pénz elértéktelene-

Több felszólalás történt ezután, amelyekben követelik, hogy a már befizetett 66 százalékos felárat térítsék vissza. A felhangzott vádakra a városi tanács nevében Utalea polgármester válaszolt, aki beismeri, hogy a rendelkezés kissé korai volt. Kijelenti, hogy a városi tanácsnak, amely ezt a határozatot hozta, már nincs módjában változtatni rajta. Hajlandó a város összes költségvetési tételét és az ezekre vonatkozó összes adatokat egy a polgárság soraiból választott bizottság elé terjeszteni.

Ezek után a nagygyűlés egyhangulag a következő határozati javaslatot fogadta el:

1. Kéri Kolozsvár várost és a belügyminisztert a 8108—1925. számú városi határozat azonnali felfüggesztésére. A fogyasztók által már befizetett 66 százalékos felár irják javukra.

2. A két Diesel-féle motor beállításának költségeit a villamosművek jövedelmeiből fedezzék úgy, amint azt a város a bérletbeadásnál megállapította.

3. Ez annyival könnyebb a városra, amennyiben egy év múlva az új motorok a város részére jelentékeny hasznót fognak hozni és ez a haszon jóval nagyobb annál, mint amelyről a város lemondott.

4. Ami a villamosműveknek további sorsát, valamint a vízműerőtelepek kibővítését illeti, ezt a kérdést le kell venni a napirendről és annak megoldását tartásuk fenn az új városi tanács részére, amely már a közigazgatás egységesítésére vonatkozó új törvény alapján alakul meg. A közgyűlés egyidejűleg azt a meggyőződését fejezi ki, hogy kifogástalan műszaki és közigazgatási vezetés mellett a villamosművek a városnak már most is jelentékenyebb jövedelmet biztosíthatnának.

A határozatokat közlik a belügyminiszterrel és Kolozsvár város polgármesterével.

désének és ennek az inflációnak gazdasági hatása már oly súlyos, hogy a román kormány is szükségét érzi annak, hogy a valutajavítás érdekében tegyen valamit. Január 1-én lép életbe az a törvény, amely a fényüzési adó, a forgalmi adó, a petróleum-bányáktól kapott és a román nemzeti banktól kapott haszonrészesedés összegéből tartalékalapot teremt, abból a célból, hogy ez az összeg is a forgalomban levő bankjegyek fedezetét szolgáljon. Nagyon természetesen, hogy még nem lehet tudni, vajjon a törvénnyel a kívánt célt el lehet-e érni. Végre is törvényt könnyű hozni, de a bankjegyeknek igazi fedezete nem az az arany, amely a kormány pénztárában, vagy a jegybank trezorjaiban van, hanem az a bizalom, amelyet egy ország politikája és gazdasága iránt a külföld érez. Ezt pedig Romániával szemben még egykori szövetségesei sem érzik és nincs a világnak annyi aranya, amellyel ezt Románia pótolhatná. Ezért kétséges, hogy a rendszabály a kívánt célt el fogja-e érni.

Vámkihágási ügyekben is az Itélőtábla döntenek harmadfokon. A „Consum” értesítése szerint, a perrendtartás egységesítéséről szóló törvény alapján a benyújtott semmisségi panaszokat a jövőben nemcsak adóügyekben, hanem vámkihágási ügyekben is a királyi ítélőtábla fog dönteni. Ennek alapján a semmisségi panaszokat elintézés végett leküldte az illetékes Táblákhoz.

Kolozsvári céghivatali hírek. A kolozsvári céghivatalnál az elmúlt év folyamán a következő új cégek és cégváltozások jegyeztettek be: „Mercur” export-import kereskedelmi vállalat, melynek tulajdonosa Mandula Zsigmond a lajstromból töröltetett. Benedek Ármán kereskedelmi ügynökség, melynek cégtulajdonosa Mandel Zsigmond, megszűnt. „Tordai Üveggyár Rt.” dr. Dragomir Sándor, Candrea László, Friedmann Herman, Mandel Gyula igazgatósági tagsága és Ispravnic János cégjegyzői jogosultsága bejegyeztetett. Comanici János, Tanasescu Constantin, Joan Calian, dr. Dan Sever, dr. Baróth István és Tompa V. Károly

mérnök igazgatósági tagsága töröltetett. „Singer” Bourne és Társa bukarasti cég bánffyhungyadi fiókját töröltette.

* „Nu sbaum Testvérek marosvásárhelyi cég az aradi mintavásáron játékaru-kiállítást rendez, ugyanott átvesszi az őszi idényre szóló megrendeléseket is.”

TÖZSDE

Július 27-én

A lej: Zúri hben 265-00, Párisban 10-90, Budapestben 355, Bécsben 3-61.

Kolozsvár. A lej zürichi és párisi jegyzései nem változtak ugyan, de a devizapiacra ma ismét szilárduló tendencia mutatkozott. Az erdélyi piacra lanyha nyitás után, délfel erős szilárdulás állt be, míg délután tartózkodó volt a piac. Az árfolyamok a következők:

Bécs 28-30—23-40, Prága 5-96—5-98, Budapest 350—355, Páris 9-55—9-80, Zürich 39-20—39-40, Newyork 200-00—201-00, London 975—980, Milánó 7-45—7-50.

Zürich Zárlat: Berlin 122-62, Amsterdam 206-85, Newyork 515-00, London 2501-50, Páris 2430-00, Milánó 1895-00, Prága 1525-00, Budapest 72-44, Belgrád 9-05, Bukarest 265-00—265-00, Varsó 98-62, Bécs 72-50.

Bukarest. Devizák: Páris 9-48, Berlin —, London 9-80, Newyork 199-50, Milánó 7-40, Zürich 39-30, Bécs 28-00, Prága 5-95, Budapest —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 7-40, német márka 46-00, leva 1-42, török lira 110, font sterling 985, francia frank 9-50, svájci frank 38-50, olasz lira 7-70, drachma 3-40, dinár 3-50, dollár 200-00, lengyel forint 37-00, osztrák shilling 28-50, magyar korona 26-00, cseh korona 5-90, belga frank —, holland forint —.

SPORT

A Haggibbor

váratlan veresége Nagyváradon

NAC—Haggibbor 3:2 (1:2). A NAC jogosultan tizenegyesből éri el győztes gólját

(Nagyvárad, július 27. Az Uj Kelet kiküldött munkatársától.) Győzelemnek is beillő vereséget aratott a Haggibbor vasárnap délután Nagyvárad bajnoksapatáival szemben. A mérkőzés numerikus eredménye ugyan a nagyvárad csapat győzelméről tanuskodik, ez az eredmény azonban egyáltalán nem fedti a két csapat közötti tényleges erődiffereciát, mert az egész mérkőzés tartama alatt a Haggibbor gólokkal volt jobb ellenfelénél és meg nem érdemelt vereségét balszerencsésén kívül a mérkőzés vezető Pártos (NAC) szükségbíró ítélezéseinek köszönheti, aki nevéhez méltó pártossággal vezette a mérkőzést a NAC győzelméhez. „Nomen est omen”.

A Haggibbor úgy technikailag, mint taktikailag felülmutta a játék lefolyása alatt ellenfelét, a támadásból aránytalanul többet vette ki részét és játékaival a kedvezőtlen időjárás dacára is nagyszámban megjelenő nagyvárad közönség szimpátiáját és elismerését váltotta ki. A csapat gerincét a fedezetsor alkotta, amely Csillag—Braun—Klein Jóska összeállításban ragyogó játékot produkált. A csatársor és a mezőny legjobb embere a csapat két gólját lövő Fleischer volt, kivüle Fahm elgíttet még ki. A védelemben Böhm lehetetlenül győnge játékot produkált, ami károsan befolyásolta Pollák teljesítményét is. Rosenfeld mindhárom gólt könnyen foghatta volna. A tizenegyesnél a vizes labda kezét érintve jutott a hálóba.

A mérkőzés fontosságára való tekintettel a NAC Kriehoffer II. (Cluj), Glück II. (Sátmar) és Hajdu (Gherla) játékosokkal megerősítve vette fel a küzdelmet, nélkülözve azonban Rónayt,

Ha művészi kívánságod van, vagy rész-butort, zongorát akar venni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse SZÉKELY ÉS RÉTI ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZ-TÁRS. butortermelt, szitalosok furnárszükségleteiket legolcsóbban itt szerezhetik be

akinek hiányváradi csapat volna. Legjobborzott Kriehoffer.

A szakadázott, sártócsfolyt mérkőzés percben olyan feld primadótanó labdát percben Fahutóbbi kiegyezésből ugy passzából ug NAC-védelem sodik gólját rozott labdát.

A második kapujához szbalszárnya az kalmakat kinnak egy 25 Rosenfeld érgóla követkuntalan a bilozza meg, gáncsolja a belül, de a lanul maradt néhány perccetten leesen tizenegyes játékosai prközben Kriehoffer egyest, mire a pályáról és letelte előtt.

Bár az volt a Haggibbor tottsága, mé gibbon-játékos lenség nem hirnevét öreg Szolgáljon az zetésének nagy fontoss egy indifferetositisa magá

Temesvárszagos bajnokcsapat Tesslertosan nyert

Gyapjuinoki döntő.

CsernoviA bukaresti slegyöző Fulgejátékosok szer mérközésekből fog az UCAla bajnokság

Brassó.Torda. K

gólt rugott, dr. Hirsch, egImre.

SzamosuArad. AGloria CFR—A KAC Haggibbor teket, valamint eredményeiről számolunk be.

Bécs. Azversenyét a magyarok 65

Budapestország válogat

300 és 360-as

LÉB

Cluj

akinek hiánya a bíró támogatása nélkül a nagyváradai csapat katasztrófális vereségéhez vezetett volna. Legjobb játékosa így a KKASE-ből toborzott Krieshoffer II. volt.

A szakadó eső következtében teljesen felázott, sártócsákkal ékesített irreális pályán lefolyt mérkőzés első gólját a NAC éri el a 14. percben olyanformán, hogy egy lövést Rosenfeld primadonnáskodva lábbal véd, a visszatartó labdát Grünbaum a góllba helyezi. A 21. percben Fahn-Farkas-Fleischer összjátékából utóbbi kiegyenlít, majd a 36. percben Farkas passzából ugyancsak Fleischer éri el az egész NAC-védelem kicselezés után a Haggibbor második gólját is, éles szögéből mesterien plessz rozott labdával.

A második félidőben a Haggibbor teljesen kapujához szegzi a nagyváradiat, a csatársor balszárnya azonban nem képes a kínálkozó alkalmakat kiaknázni. A 16. percben Grünbaumnak egy 25 méterrel lőtt könnyű labdáját Rosenfeld érthetetlenül a kapuba engedi. A góllra következő Haggibbor támadásokat minduntalan a bíró indokolatlan közbelépése akadályozza meg. Reményit háromszor egymásután gáncsolja a NAC-védelem a büntető területen belül, de a faultok mindannyiszor megorlatlanul maradnak. A mérkőzés befejezése előtt néhány perccel Pollak összefut Csirivel, mindketten leesnek, mire a bíró a Haggibbor ellen tizenegyest diktál. A Haggibbor vezetősége és játékosai protestálnak a bírói ítélet ellen, közben Krieshoffer II. góllá értékesíti a tizenegyest, mire a Haggibbor játékosai levonulnak a pályáról és így a mérkőzés a szabályos időletele előtt végetért.

Bár az adott körülmények között érthető volt a Haggibbor-játékosok idegessége és izgagtottsága, mégis elítélendőnek tartjuk a Haggibbor-játékosok eljárását, mert ily sportszerűtlen lépés nem alkalmas arra, hogy a Haggibbor jó hírnevét öregbítse az ország és a külföld előtt. Szolgájon azonban mementóul az egyesület vezetőségének a jövőben arra nézve, hogy ily nagy fontosságú mérkőzés sima lebonyolítását egy indifferens bíró lekötésével már eleve biztosítsa magának. (-r.)

Temesvár. Kinizsi-Brasovia 3:0 (2:0). Országos bajnoki elődöntő, amelyet a temesvári bajnokcsapat Tessler, Matek és Tänzer góljaival biztosan nyert meg. Bíró Markovics (Arad).

Gyapjuipar-Banatul 3:0 (2:0) II. o. bajnoki döntő.

Csernovitz. Jahn-Oltul (Slatina) 4:0 (2:0) A bukaresti szövetség elfogadta a Jahunak az öt legyőző Fulgerul ellen beadott óvását igazolatlan játékosok szerepeltetése miatt és kizárta a további mérkőzésektől. A győztes csapat augusztus 2-án fog az UCAPS-sal, valószínűleg Aradon játszani a bajnokság elődöntőjében.

Brassó. Hargita (Odorheiu)-Olympia 3:0 (1:0) Torda. KAC-TSC 7:1 (3:0) Rakitovszki 5 gólt rugott, egyet a centerhalf posztján szereplő dr. Hirsch, egy pedig öngól volt. Bíró Czinczár Imre.

Szamosujvár. Sparta-SzSE 5:2 (2:1) Arad. AMTE-Törekvés (Nagyvárad) 1:1 (0:0), Gloria CFR-ATE 3:3 (2:0).

A KAC kezdők-versenyéről, amelyen a Haggibbor teniszszők elsőrangban megállták helyüket, valamint a Kolozsvár kerületi uszóverseny eredményeiről helyszűke miatt holnapi számunkban számolunk be.

Külföldi eredmények.

Bécs. Az „öt nemzet“ grandiózus atletikai versenyét a németek nyerték meg 69,5 ponttal a magyarok 65 pontja előtt.

Budapest. Magyarország válogatott. Franciaország válogatott vízipóló mérkőzés 7:2 (2:1).

CITROM
300 és 860-as, verdelli új vágású, tartós ára, kapható
LÉB Fivéreknel,
Cluj. — Telefon 471.

Special
fibre koffereink
jobb és olcsóbb az amerikai fibrenél is.
BÖRÁRVIPARI R.T.
ORADEA MARE.
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 2.
Hajókofferek
Diszmiáruk

Messe hirdetés
Aradi
árumintavásár
és butorkiállítás
1925. aug. 1-10.
75% utazási kedvezmény jul. 20-aug. 15-ig a román, 50% a magyar vasutakon.
Gazdasági kiállítás.
Több mint négyszáz ipari kiállító az ország minden részéből és külföldről. Koncertek, theatralis szórakozások és rádió. Sportesemények és ünnepek. Országos kongresszusok, nagygyűlések stb.

Minden ellenkező h iradással szemben értesítem a n. é. közönséget, hogy 1884. év óta fennálló
tűzifa-üzletünket
továbbra is Stotter Jakab örökösei cég alatt, mint egyedüli tulajdonos folytatom és a n. é. közönség eddigi és ezután sz. támogatását fokozott gondos kiszolgálással óhajtom kiérdemelni.
Teljes tisztelettel
Stotter Aladár
iroda: Str. Memorandului 12.
Telefon 800-762.
Tegyen próbarendelést. Vágott vagy ölfá minden mennyiségben és minőségben.

Minden magyar-német francia-angol orvosi könyv kapható Lepage-nál.
Kárjen jegyzéket, Exlibris melici prospektust. Posta azonnal szállít a Lepage cég.

Kilakoltatásom miatt
összes perzsaszőnyegeimet, egész új zongoráimat um. Wirth, Hoffmann, Gebr. Singl stb. Részletre is. teszállított árban árusítom. Részletre is.
STERNBERG
Oradea-Mare, Bul. E. Ferd. 14.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Heti műsor a Szinkör-mozgóban
Kedd és szerda: 6 szerelm-s nap.
Csütörtök péntek: Az iramszervasok csodéja.
Szombat, vasárnap: A legújabb Patt és Patathon film.

Mozgók műsora.
Select-mozgó. Kedd, Szerda és csütörtök, július 28, 29 és 30. A mogoli oroszán. Szimbolikus dráma 10 felvonással. Főszerepek: Ivan Mosjucine és Lissenko.
Urania-mozgó. Kedd és szerda, július 28 és 29. A nászhajó. Bűnügyi dráma, 7 felvonásban. Főszerepek: Betty és Teodor Kosloff.
Csütörtök, július 30. A barlang titaa. Egy boldogtalan házasság története, 6 felvonásban. Főszerepekben a csodaszerepek: Coco.

Pályázat
Az odorheui Zsidó Hitközség pályázatot hirdet az oktatói állásra. Megkívánlja ik, hogy pályázó nő legyen, kellő képességgel és bírja tökéletesen a három ed-lyi nyelven kívül a modern héber nyelvet is. Állás szeptember 1-én foglalandó el. Fizetés megegyezés szerint.
Odorheiu (Székelyudvarhely) 5685 tammusz. 1925 július.
Elnökség.

Gabella-jegyek telerese ben, Révész E nő nyomonküzemében Targu-Mures, megrendelhetők.

Könyvujdonságok

Table with 2 columns: Author/Title and Price. Includes entries like Gárdonyi Géza: Két menyasszony (154), Georges S.: A megszelidült farkas (198), Mihály: Az automobil (210), etc.

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában, utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése mellett

Manométereket
és mind-féle mérőműszereket készít, javításokat vállal
GÁSPÁR műszerész, Arad
Str. Horia I. (v. Széchenyi-u.)
Javítás végett beküldött műszereket a hitelesítéssel ellátva, rövid idő alatt visszaküldöm. Telefon 315 sz.

APRÓHIRDETÉSEK

Magyar közlésnél egy szó P., vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Állásajánlatok 20% kedvezmény. **Apróhirdetéseket a Hír- és Könyvtárban fogadjuk.**

Ha jól akar nőszülni vagy férjhez menni, forduljon hozzánk. „IDEÁL” házasságközvetítő iroda, Alba-Julia, Str. Simion Barbutin No 20. 1864

A szatmári (Cint) Arvagondozó Csoportpariskolája részére perkt fénérnemű varrónót, aki az árvek tanítását is vállalja, azonnali telépésre keres. Szönyegszövés és iparművészet tudása is megkívántatik. Ajánlatok igények megjelölésével Balog Ignázlé címére Satu-Mare, Strada Petru Maior 1. sz. alá kéretnek. 9535

Nyomdák!

Prima bécsi **hengeranyag** és póttanyag, kilója 160 lej.
Kapható a „Fraternitas” nyomdában, Cluj, Str. Baron L. Pop No 10.

Táblaüveg nagy mennyiségben raktáron Ludovic Ausanda-nál, Cluj. Építetüvegesekek legversenyképesebb árakban. 9523

Keresünk kereskedő segédet, női divat és confection szakmából, kirakatervezést értő előnyben, irásbeli ajánlatokat fényképpel Friedmann Testvérekhez, Satu-Mare.

Házvezetőnő keresébe, vidékre, magas fizetés, két tagú férfi családhoz azonnali belépés mellett kerestetik. — Fényképes ajánlatokat Hirsch Testvérek, Dea, címre küldjünk. 9562

Ügyeljen a címre!

Oradea-Mare, Str. Nic. Jorga (Zöldfa-u.) 19.
Berkovitsné
שפך בשרה vendéglőjét keit helyiséggel kibővítette. Ismert elsőrendű konyha. Mérsékelt árak!

Butorozott szobát, esetleg kóser kosattal, keresek augusztus elejére Str. Babes közelében. Cím a kiadóban. 9567

Héber tanítás kezdőknek clesón alaposan, jellenkezhetheti „Ivrit” jellegére Rudolf Mossenál, Cluj, Str. Regina Maria 87.

Szívó-ázmotorok 30 HP Oberursel gyártmányu és 18 HP Polke gyártmányu, szonnal szállíthatók. — Friedrich Testvérek gépgyár, Timisoara.

Megnyit!

Simleu-Silvanein (Szilágysonlyón) S. Reg Ferdinand, zsidó templommal szemben egy új zsidó étterem.

étterem.

Ki üné konyha.
Kereskedelmit végzett, lehetőleg románul tudó fiatalember: gyakornoknak, azonnali belépésre keresünk. — Ajánlatokat „Iparvállalat” jellegre a kiadóba kérünk.

Titkárnő kitünő fogalmazó, gépítő és intelligens hölgyek felvételnek. Cím a kiadóban. 9565

Jó zsidó házból tanuló fiu vagy leány felvétetik a „Safruth” könyvkereskedés új helyiségében.

Juh-bél prima original nagyobb tétel eladó. Ajánlatokat „Juhbél” jellegre a kiadóhivatalba kérek. 9543

Keresek azonnali belépésre önálló zsidó pékmunkást, akik műhelyemet önállóan vezetni tudják és kiszolgálásra alkalmasak. Hirsch, pékmester Teius. 9564

Keresünk nőtlei nevelőt, aki vállal kozik 2 fiugyermek — 12—13 éves — román, német és héber tanítására. Javadalmazása teljes ellátás, lakás. Fizetés megállapodás szerint. Ajánlatok Májér Mór, Lazarea, jud. Ciuc — küldendők. 9446

Fogarasra vegyeskereskedés részére kereskedősegéd jó fizetés és teljes ellátással kerestetik. Cím: Schönberger Adolf, Fogaras. 9542

Schnabel Herman

חברת חשוכה húsosarnok és szalámigyára Cluj, Piata M. Viteazul 26.

Ajánlja elsőrendű szalámi gyártmányai: legolcsóbb napi áron.
Postai megrendeléseket pontosan eszközök, viszonteladónak nagy árkedezmény. Árjegyzék és ברשך kívánatra mindenkinek

Kedvező vételnapok. Julius 10—aug. 10.

férfi, fiu és gyermekruha

kerül eladásra, rendkívül előnyös áron. **Kizárólag sz raktár.**
Nézzé meg készletünket! Ktfizetődik. — Elsőrendű és középminőség!
1. A legkiválóbb szabás. 2. A legjobb kidolgozás. 3. A legújabb fazonok.
4. A legmegfelelőbb hozzávalók.

Gazdag választék!

Prima Fabrica Ceho-Slovaca Pentru Confectioni de Haine Barbatesti, Strada Berzei 94-96. Bucuresti.

Ifjúsági irodalom.

Dickens: Cooperfield Dávid	300
A. France: Gyöngyike	100
Burnett: A kis lord	140
Cervantes: Don Quijote	100
Babits: Aranygaras	320
Benedek Elek: Nagyapó meséi	140
" " Magyar mese mondanvilág I—II.	400
" " Magyar mese mondanvilág III—IV.	400
Mark Twain: Tamás urfi	180
" " Tamás urfi léghajón	180
" " Tamás urfi mint detektív	160
" " Hucklebery F.	240
Kunos Ignác: Adakalei mesék	180
Molnár: Pál-utcai fiuk	200
Moric: Légy jó mindhalálig	160
Schöpplin: Hatványprofesszor feltámadása	80
Erdélyi szász népmesék	20
Román népmesék	20

Kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában.

Tennisz nadrág,

luster sacco, vászon ruhák

Neumann M.

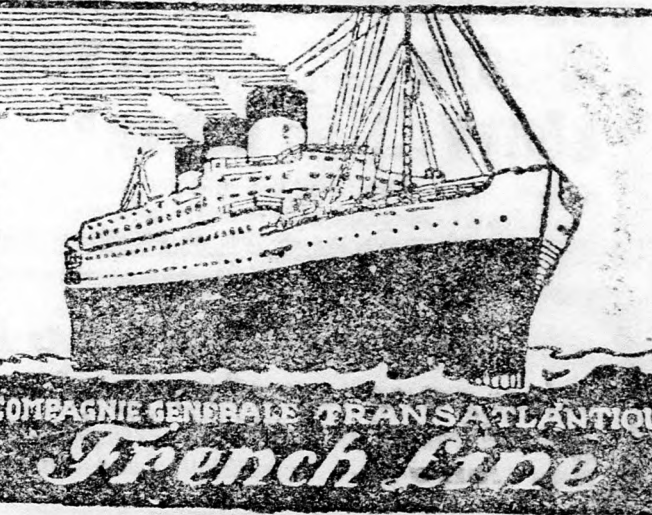
özég

Cluj, Piata Unreil No 14.

Természetes ásványviz. Celestin

VICHY Grand-Grille Hopital

Ovakodjunk az utánzatoktól. Vichy-Etat só lugsavas, emészthető viz házi elkészítése. Vichy-Etat pastillák evés után elősegítik az emésztést.

Luxusutazás — Gyorsutvonalak a francia kikötőkből:

New-York — Canada
Guba — Mexiko
Venezuela - Haiti - Antillák
Marocco - Algir - Tunisz
és más kikötőkbe.

Információkkal és jegyekkel szolgál:
„SARNIA” S. A. Bucurest.
Pasagiul Comedia
Táviratcim: Transatbu.

Bador 259

Szerkesztőség kiadóhivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, St. Bar
1. Pop. (Brassai-utca)
Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal —
Es. N. Sz. —
Kéziratok kizárólag
szerkesztőséghez
küldendők. Kéziratokat
nem adunk vissza.

1925 július 29 Sze

Vilá

Ez a ciation“ u
Valamennyi föld észlelhető a fehér fa ben elfoglalt helyzet van ok a nyugtalans kísérlük meg a barn halványképű külföld gukról. Kína a lehe rángatózik. Japán hatalom lett és jele legfélelmetesebb vers is letagadhatatlan za pedig éppen most v rujakat az európaiak dig a benszülőttek tom évek óta a n Egyesült-Államokban óta napirenden van, ezideig nem tudták geteken pedig szinté az amerikai uralom
Ha a számarányt hér faj van kedve összes földrészeken l millió fehér ember é ják csak fehérek, m pesitik be. A legutó a saját területeiken fehérek ellen.
A szinesek élén Ja Oroszország fölött a Keletnek roppant bi mi lebecsültük ezt a a szinesek azt hitté hetetlenek, elmult. szines fajtái az orosz lanni látták a remé dulasra.
A világháboru al megfeszített figyelme ják egymást halálra pedig megtanulták technikát. Abd el K ványa ennek az idő spanyol katonaiskolák hazatértek, erdemén len a fegyvert. A m fel vannak szerelve, aknavetővel, gázbom felszerelésük van a s kelések mögött egy kiképzett kínai kato
A bolsevik Oros dent megtesz, hogy és hogy a szines faj zelje. Oroszország m tetszeleg és mint ily gának. Ugyanaz az század végén az arisz tette és saját osztály most Oroszországot i saját fehér testvérei ma a Mirabeau az-á
Tény az, hogy a a fehérek ellen áll Ezt a gyűlölködést e is, amely közöttük é fennáll. Japán, amel nikai titkokat, ma Egyesült-Államoknak kisbirtokosok. Szinte cadió Hearn írja r tatlan, rendkívül t körülmények, amely számára egyenlők halállal. De éppen e hetővé, hogy a jap